

ЗАКОН

о основном образовању и васпитању

"Службени гласник РС", бр. 55 од 25. јуна 2013, 101 од 10. новембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закон, 10 од 15. фебруара 2019, 129 од 28. децембра 2021, 129 од 28. децембра 2021 - др. закон, 92 од 27. октобра 2023.

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Закона

Члан 1.

Овим законом уређује се основно образовање и васпитање, као део јединственог система образовања и васпитања.

Основно образовање и васпитање остварује се у складу са Уставом, законом којим се уређују основе система образовања и васпитања (у даљем тексту: Закон), потврђеним међународним конвенцијама, повељама, споразумима и овим законом.

Термини изражени у овом закону у граматичком мушком роду подразумевају природни женски и мушки род лица на која се односе.

Делатност основног образовања и васпитања

Члан 2.

Основно образовање и васпитање је делатност од непосредног друштвеног интереса и остварује се као јавна служба.

Образовно-васпитни рад у смислу овог закона обухвата наставу и друге облике организованог рада са ученицима.

Члан 3.

Делатност основног образовања и васпитања обавља основна школа (у даљем тексту: школа), и то:

- 1) основна школа;
- 2) основна школа за образовање одраслих;
- 3) основна музичка школа;
- 4) основна балетска школа;

5) основна школа за ученике са сметњама у развоју **и инвалидитетом**.*

Изузетно, делатност основног образовања и васпитања обавља и образовно-васпитни центар као установа у којој се осим основног образовања и васпитања, односно предшколског и основног образовања и васпитања, остварује и средње образовање и васпитање.*

Делатност основног образовања одраслих остварује се у складу са Законом и посебним законом који уређује област образовања одраслих.

Школа обавља делатност основног образовања и васпитања остваривањем школског програма, у школском и другом простору, организовањем издвојеног одељења школе.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Право на основно образовање и васпитање

Члан 4.

Свако лице има право на бесплатно и квалитетно основно образовање и васпитање у јавној школи.

Ученик јавне школе може бесплатно да користи књиге, школски материјал, превоз, исхрану, као и смештај када је то потребно, у складу са законом.

Обавезност основног образовања и васпитања

Члан 5.

Основно образовање и васпитање обавезно је и остварује се у складу са законом.

Припремни предшколски програм остварује се у складу са законом и део је обавезног образовања и васпитања.

Члан 6.

Родитељ, односно **други законски заступник*** дужан је да обезбеди да његово дете упише и редовно похађа школу.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 7.

Дете држављанин Републике Србије има право да основно образовање и васпитање стиче у националној школи.

Члан 8.

Родитељ, односно **други законски заступник*** ученика има право да за своје дете изабере основно образовање и васпитање у јавној или приватној школи, односно образовање код куће или на даљину, **у складу са Законом**.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Задатак школе

Члан 9.

Основни задатак школе је да омогући квалитетно образовање и васпитање за свако дете и ученика, под једнаким условима, без обзира где се школа налази, односно где се образовање и васпитање одвија.

Лица која обављају образовно-васпитни рад и друга лица запослена у школи нарочито ће промовисати једнакост међу свим ученицима и активно се супротстављати свим врстама дискриминације и насиља.

Образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом

Члан 10.

Ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом, у смислу овог закона, јесте: дете са интелектуалним сметњама, дете са сензорним сметњама, дете са моторичким сметњама, дете са тешкоћама у учењу, дете са говорно-језичким сметњама, дете са проблемом у понашању, дете са емоционалним тешкоћама, дете са сметњама у развоју које се манифестују истовремено у неколико области, услед чега се дете суочава са бројним препрекама у задовољењу основних потреба и потребна му је најкомплекснија подршка или дете са другим сметњама због којих му је потребна подршка.*

Ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом стиче основно образовање и васпитање по правилу у школи заједно са осталим ученицима, а када је то у најбољем интересу ученика у школи за ученике са сметњама у развоју и **инвалидитетом***, у складу са Законом.

Ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом има право на индивидуални образовни план, у складу са Законом.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Образовање и васпитање ученика са изузетним, односно посебним* способностима

*Службени гласник РС, број 129/2021

Члан 11.

Ученик са изузетним, **односно посебним**** способностима има право на индивидуални образовни план који омогућава да се његов развој и напредовање одвија према способностима и интересовањима, у складу са Законом.

Ученик са изузетним, **односно посебним**** способностима уписан у први разред средње музичке, односно балетске школе, који је завршио седми

разред основне школе има право да полагањем разредних испита заврши школу.

Ученик са изузетним, **односно посебним**** музичким, односно балетским способностима има право да стиче музичко или балетско образовање и васпитање на основу јединственог школског програма за таленте који се доноси на основу * плана и програма **наставе и учења*** основног образовања и васпитања и * плана и програма **наставе и учења*** музичког или балетског образовања и васпитања.

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 129/2021

Језик остваривања образовно-васпитног рада

Члан 12.*

Образовно-васпитни рад остварује се на српском језику и ћириличком писму.*

За припаднике националне мањине образовно-васпитни рад остварује се на језику и писму националне мањине.*

Изузетно, за припаднике националне мањине образовно-васпитни рад може да се изводи и двојезично на језику и писму националне мањине и на српском језику.*

Када се образовно-васпитни рад остварује на језику и писму националне мањине односно двојезично на језику и писму националне мањине и на српском, министарство надлежно за послове образовања (у даљем тексту: Министарство) по прибављеном мишљењу одговарајућег националног савета националне мањине даје сагласност за остваривање образовно-васпитног рада за мање од 15 ученика уписаних у први разред. Ако национални савет националне мањине не достави мишљење у року од 15 дана од дана пријема захтева, сматра се да је мишљење дато.*

Када се образовно-васпитни рад остварује на српском језику, за ученика припадника националне мањине организује се настава језика националне мањине са елементима националне културе као изборни програм.*

Ближе услове за остваривање програма образовно-васпитног рада двојезично на језику и писму националне мањине и на српском језику прописује министар надлежан за послове образовања (у даљем тексту: министар).*

Образовно-васпитни рад може да се изводи на страном језику, односно двојезично на страном и српском језику или на страном

језику и језику и писму националне мањине, уз сагласност Министарства.*

Ближе услове за остваривање програма образовно-васпитног рада на страном језику, односно двојезично из става 7. овог члана прописује министар.*

Када се образовање стиче на језику националне мањине, страном језику или двојезично, учење српског језика је обавезно.*

Образовно-васпитни рад за ученике који користе знаковни језик, односно посебно писмо или друга техничка решења остварује се у складу са Законом.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

II. ШКОЛА

Члан 13.

Према програму образовања и васпитања који остварује, школа може да буде национална школа или страна школа.

* План и програм **наставе и учења*** донет на основу Закона остварује национална школа.

Страни програм у складу са Законом остварује страна школа.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 14.

Према оснивачу, школа може да буде јавна школа или приватна школа.

Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе је оснивач јавне школе.

Друго домаће и страном правно или физичко лице је оснивач приватне школе.

Јавна школа

Члан 15.

Јавна школа оснива се у складу са актом о мрежи школа.

Мрежа школа треба да је рационална и да обезбеђује остваривање једнаког права на доступност образовања и васпитања свим ученицима на одређеном подручју.

Доступност мреже подразумева могућност стицања образовања и васпитања у седишту или другом објекту, организовањем издвојеног одељења школе, примерено удаљеном од места становања, уз инфраструктурну повезаност и услове који не угрожавају здравље и безбедност ученика.

Приватна школа

Члан 16.

Приватна школа оснива се у складу са Законом.

Уколико има више оснивача приватне школе њихова међусобна права и обавезе уређују се уговором.

Национална и страна школа

Члан 17.

Национална школа оснива се као јавна, а може да се оснује и као приватна школа.

Страну школу оснива страна држава, страно **или домаће*** правно или физичко лице, у складу са Законом.

Јавна исправа коју издаје страна школа признаје се и изједначава са јавном исправом коју издаје национална школа, након спровођења поступка признавања стране школске исправе.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Школа за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 18.

У школи за образовање ученика са сметњама у развоју **и инвалидитетом*** школују се деца без обзира на врсту сметње.

Ради унапређивања инклузивног образовања и васпитања, школа за образовање ученика са сметњама у развоју **и инвалидитетом, као и школа која има одељење за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом*** пружа подршку школи у систему редовног образовања и васпитања.

Школа у систему редовног образовања и васпитања у којој стичу образовање и ученици са сметњама у развоју и инвалидитетом може да ангажује васпитача, наставника или стручног сарадника, који је запослен у школи за образовање ученика са сметњама у развоју **и инвалидитетом***, у складу са Законом.

Ангажовање запосленог из става 3. овог члана, врши се на основу мишљења интерресорне комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику у складу са Законом.

*Службени гласник РС, број 101/2017

НАПОМЕНА ИЗДАВАЧА: Будући да се у образложењу Предлога закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању наводи да је разлог измене члана 18. основног текста наведеног закона термилошко

усклађивање са новим Законом о основама система образовања и васпитања, Редакција је наведено термилошко усклађивање извршила и у ставу 1. овог члана.

Школа посебне педагошке оријентације

Члан 19.*

Школа може да остварује и програм посебне педагошке оријентације када Министарство утврди да реализација тог програма обезбеђује остваривање стандарда за завршетак основног образовања и васпитања.*

Програми педагошке оријентације из става 1. овог члана су: Монтесори програм, Декроли програм, Штајнер програм и слични програми, за које школа која их остварује поседује сертификат међународно признатог удружења школа исте педагошке оријентације.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Издвојено одељење

Члан 20.

Школа која има решење о верификацији, може да обавља делатност ван седишта у издвојеном одељењу (објекту школе или другом простору) ако испуњава услове прописане Законом.

Настава и други облици образовно-васпитног рада ван седишта школе остварују се уз уважавање демографских, географских, економских и културних специфичности.

Школа може почети са радом ван седишта, по добијању решења о верификацији за обављање делатности у издвојеном одељењу, у складу са Законом.

III. ЦИЉЕВИ И ИСХОДИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21.*

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:*

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;***
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;***
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;***

- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;***
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;***
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;***
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;***
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;***
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;***
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;***
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;***
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;***
- 13) развијање позитивних људских вредности;***
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;***
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;***
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;***

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;*

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Опште међупредметне компетенције за крај основног образовања и васпитања*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 21а*

Циљ оријентације ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.*

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака и неопходне свим ученицима за лично остварење и развој, укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.*

Опште међупредметне компетенције за крај основног образовања и васпитања у Републици Србији су:*

- 1) компетенција за учење;***
- 2) одговорно учешће у демократском друштву;***
- 3) естетичка компетенција;***
- 4) комуникација;***
- 5) одговоран однос према околини;***
- 6) одговоран однос према здрављу;***
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;***
- 8) рад са подацима и информацијама;***
- 9) решавање проблема;***
- 10) сарадња;***
- 11) дигитална компетенција.***

*Службени гласник РС, број 101/2017

Исходи

Члан 22.

Након завршетка основног образовања и васпитања ученици ће:

- 1) имати усвојен интегрисани систем научно заснованих знања о природи и друштву и бити способни да тако стечена знања примењују и размењују;
- 2) умети да ефикасно усмено и писмено комуницирају на српском, односно на српском и језику националне мањине и најмање једном страном језику користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима;
- 3) бити функционално писмени у математичком, научном и финансијском домену;
- 4) умети да ефикасно и критички користе научна знања и технологију, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- 5) бити способни да разумеју различите форме уметничког изражавања и да их користе за сопствено изражавање;
- 6) бити оспособљени за самостално учење;
- 7) бити способни да прикупљају, анализирају и критички процењују информације;
- 8) моћи да идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење и релевантна знања;
- 9) бити спремни да прихвате изазове и промене уз одговоран однос према себи и својим активностима;
- 10) бити одговорни према сопственом здрављу и његовом очувању, **примењивати усвојене здравствене навике неопходне за активан и здрав животни стил;***
- 11) умети да препознају и уваже људска и дечја права и бити способни да активно учествују у њиховом остваривању;
- 12) имати развијено осећање припадности сопственој породици, нацији и култури, познавати сопствену традицију и доприносити њеном очувању и развоју;
- 13) знати и поштовати традицију, идентитет и културу других заједница и бити способни да сарађују са њиховим припадницима;
- 14) бити способни да ефикасно и конструктивно раде као чланови тима, групе, организације и заједнице.

*Службени гласник РС, број 101/2017

IV. ПРОГРАМИ И ОРГАНИЗАЦИЈА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Програми

Члан 23.

Образовно-васпитни рад **у школи*** остварује се на основу школског програма, у складу са Законом.

Школа може да остварује и:

- 1) школски програм за образовање одраслих;
- 2) школски програм за музичко образовање;
- 3) школски програм за балетско образовање;
- 4) индивидуални програм српског језика, односно језика националне мањине за ученике који не познају језик на којем се изводи настава;
- 5) предшколски програм, односно припремни предшколски програм;
- 6) друге програме усмерене на унапређивање и повећање квалитета образовно-васпитног рада.

Изузетно, школа може да остварује и предшколски програм, уколико није могуће организовање предшколског програма на нивоу предшколске установе, уз сагласност Министарства.*

Изузетно, основна музичка школа може да остварује и програм средњег музичког образовања и васпитања, у складу са Законом.**

Школа за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом остварује образовно-васпитни рад у складу са индивидуалним образовним планом ученика.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 129/2021

Модел центар

Члан 24.

Брисан је (види члан 15. Закона - 101/2017-11)

Обавезни предмети, изборни програми и активности*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 25.*

У школи се изучавају обавезни предмети и изборни програми и активности прописани планом и програмом наставе и учења, према школском програму, у складу са Законом.*

У приватној школи, уместо изборних програма и активности прописаних планом и програмом наставе и учења, школа може да реализује друге програме и активности према школском програму.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Развојни план

Члан 26.*

Школа доноси развојни план у складу са Законом и овим законом.*

Развојни план школе садржи приоритете у остваривању образовно-васпитног рада, план и носиоце активности, критеријуме и мерила за вредновање планираних активности и друга питања од значаја за развој установе, и то:*

1) мере унапређивања образовно-васпитног рада на основу анализе резултата ученика на завршном испиту;*

2) мере за унапређивање доступности одговарајућих облика подршке и разумних прилагођавања и квалитета образовања и васпитања за децу и ученике којима је потребна додатна подршка;*

3) мере превенције насиља и повећања сарадње међу ученицима, наставницима и родитељима;*

4) мере превенције осипања ученика;*

5) друге мере усмерене на достизање циљева образовања и васпитања који превазилазе садржај појединих наставних предмета;*

6) план припреме за завршни испит;*

7) план укључивања школе у националне и међународне развојне пројекте;*

8) план стручног усавршавања наставника, стручних сарадника и директора;*

9) мере за увођење иновативних метода наставе, учења и оцењивања ученика;*

10) план напредовања и стицања звања наставника и стручних сарадника;*

11) план укључивања родитеља, односно другог законског заступника у рад школе;*

12) план сарадње и умрежавања са другим школама и установама;*

13) друга питања од значаја за развој школе.*

Развојни план садржи критеријуме и мерила за праћење остваривања развојног плана и служи као ослонац за израду школског програма и годишњег плана рада школе.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

План и програм наставе и учења основног образовања и васпитања*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 26а*

План наставе и учења у основном образовању и васпитању садржи:*

1) листу обавезних предмета и изборних програма и активности по разредима;*

2) укупан годишњи фонд часова по предметима, програмима и активностима;*

3) недељни фонд часова по предметима, програмима и активностима.*

Програм наставе и учења у основном образовању и васпитању садржи:*

1) циљеве основног образовања и васпитања;*

2) циљеве учења предмета, изборних програма и активности по разредима;*

3) опште предметне компетенције;*

4) специфичне предметне компетенције;*

5) исходе учења;*

6) образовне стандарде за основно образовање и васпитање;*

7) кључне појмове садржаја сваког предмета;*

8) упутство за дидактичко-методичко остваривање програма;*

9) упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика;*

10) начин прилагођавања програма музичког и балетског образовања и васпитања, образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом, ученика са изузетним*, односно посебним** способностима, за образовање и васпитање на језику националне мањине и образовање одраслих.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 129/2021

Школски програм

Члан 27.*

Основно образовање и васпитање остварује се на основу школског програма.*

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно другог законског заступника у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.*

Школски програм се доноси у складу са Законом.*

Национални савет националне мањине даје мишљење на школски и васпитни програм установа за које је утврђено да су од посебног значаја за националне мањине.*

Поједини делови школског програма иновирају се у току његовог остваривања.*

Школа објављује школски програм у складу са Законом и општим актом школе.*

Школски програм садржи:*

- 1) циљеве школског програма;***
- 2) план наставе и учења основног образовања и васпитања;***
- 3) програме обавезних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;***
- 4) изборне програме по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;***
- 5) програме активности по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;***
- 6) програм допунске и додатне наставе;***
- 7) програм културних активности школе;***
- 8) програм школског спорта и спортско-рекреативних активности;***
- 9) програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања;***
- 10) програм ваннаставних активности ученика;***

- 11) програм професионалне оријентације;*
- 12) програм здравствене заштите;*
- 13) програм социјалне заштите;*
- 14) програм заштите животне средине;*
- 15) програм сарадње са локалном самоуправом;*
- 16) програм сарадње са породицом;*
- 17) програм излета, екскурзија и наставе у природи;*
- 18) програм рада школске библиотеке;*
- 19) начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад.*

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма.*

Школски програм, нарочито у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом, садржи и:*

- 1) начин прилагођавања рада и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад;*
- 2) начин прилагођавања циљева и исхода, као и садржаја образовно-васпитног рада и*
- 3) начин остваривања додатне подршке за ученике школе.*

Саставни део школског програма је и програм безбедности и здравља на раду који обухвата заједничке активности школе, родитеља, односно других законских заступника и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.*

Школски програм за образовање одраслих, школски програм за музичко образовање и васпитање, школски програм за балетско образовање и васпитање, припремни предшколски програм и изузетно предшколски програм део су школског програма када их школа остварује.*

У оквиру школског програма основна музичка, односно основна балетска школа може да остварује и програм музичког, односно балетског васпитања и образовања за децу предшколског узраста у трајању до једне године.*

У оквиру школског програма, за децу и ученике који не познају српски језик, школа може да реализује и програм за стицање

елементарних знања из српског језика*, односно програм српског језика као страног.**

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 92/2023

Начела израде школског програма

Члан 28.

Школски програм утемељен је на начелима:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

Годишњи план рада

Члан 29.*

Годишњим планом рада школе утврђују се време, место, начин, носиоци остваривања школског програма и друга питања од значаја за остваривање школског програма.*

Годишњи план рада школа доноси у складу са школским календаром, развојним планом и школским програмом, до 15. септембра.*

Уколико у току школске године дође до промене неког дела годишњег плана рада, школа доноси измену годишњег плана рада у одговарајућем делу.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Трајање основног образовања и васпитања

Члан 30.

Основно образовање и васпитање остварује се у трајању од осам година у два образовна циклуса, у складу са Законом, овим законом и * планом и програмом **наставе и учења***.

Први циклус обухвата први, други, трећи и четврти разред.

Други циклус обухвата пети, шести, седми и осми разред.

Основно музичко образовање и васпитање траје од **четири**** до шест година и остварује се у два образовна циклуса, у складу са * планом и програмом **наставе и учења*** донетим на основу Закона.

Основно балетско образовање и васпитање траје четири године и остварује се у два образовна циклуса, у складу са * планом и програмом **наставе и учења*** донетим на основу Закона.

Основно музичко образовање и васпитање, основно балетско образовање и васпитање и основно образовање одраслих стиче се похађањем наставе или полагањем испита.

Музичко, односно балетско образовање и васпитање за ученике са изразитим музичким, односно балетским способностима траје осам година.

Трајање основног образовања и васпитања може бити дуже или краће од трајања из ст. 1. и 7. овог члана, у зависности од постигнућа и напредовања ученика.

Ученику који је навршио 15 година живота престаје обавеза похађања школе истеком те школске године.*

Школа је дужна да ученику који је навршио 15 година живота, а није стекао основно образовање и васпитање, омогући школовање до навршених 17 година живота, ако то захтева ученик или његов родитељ, односно други законски заступник.*

Ученик који је навршио 15 година живота, а није стекао основно образовање и васпитање, може да настави стицање образовања по програму функционалног основног образовања одраслих.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 129/2021

Организација образовно-васпитног рада*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 31.*

Образовно-васпитни рад организује се у одељењу, у групи и индивидуално.*

Одељење истог разреда може да има до* 28** ученика.*

Изузетно, одељење истог разреда може да има до* 31*** ученика уз сагласност Министарства.*

У једном одељењу могу да буду до два ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.*

Број ученика утврђен у ставу 2. овог члана умањује се за два по ученику који основно образовање и васпитање стиче остваривањем индивидуалног образовног плана са прилагођавањем начина рада, као и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад, односно са учењем језика на коме се одвија образовно-васпитни рад (ИОП1), односно за три по ученику који основно образовање и васпитање стиче остваривањем индивидуалног образовног плана са прилагођавањем циљева, садржаја и начина остваривања програма наставе и учења и исхода образовно-васпитног рада (у даљем тексту: ИОП2).*

Образовно-васпитни рад од првог до четвртог разреда може да се организује и у комбинованом одељењу.*

Изузетно, образовно-васпитни рад од петог до осмог разреда може да се организује и у комбинованом одељењу, када је то у најбољем интересу ученика, уз сагласност надлежне школске управе.***

Комбиновано одељење састављено од ученика два разреда може да има до 15 ученика, а одељење од три или четири разреда до десет ученика.*

За предмете за које је подела одељења на групе предвиђена планом и програмом наставе и учења организује се остваривање образовно-васпитног рада у групи.*

Изузетно, у групи може да се организује и остваривање наставе изборних програма* и слободних наставних активности**, уколико није могуће организовање образовно-васпитног рада на нивоу одељења.*

Група из става* 10.** овог члана, по правилу, формира се на нивоу разреда и има најмање 15, а највише до 30 ученика. Образовно-

васпитни рад у групи са мање од 15 ученика организује се уз сагласност министра.*

Изузетно, група из става 10. овог члана може да се формира на нивоу циклуса. Група састављена од ученика два разреда може да има до 15 ученика, а група од три или четири разреда до десет ученика.**

Одељење или група у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом може да има до десет ученика, а када одељење чине ученици са сметњама које се манифестују истовремено у неколико области, услед чега се ученик суочава са бројним препрекама у задовољењу основних потреба и потребна им је најкомплекснија подршка, одељење истог разреда има до шест ученика.*

У музичкој и балетској школи образовно-васпитни рад организује се у групи, у класи и индивидуално.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 129/2021

***Службени гласник РС, број 92/2023

Настава

Члан 32.*

Настава је основа образовно-васпитног процеса у школи.*

Поред редовне наставе, која може да се организује полудневно и целодневно, у школи се организује допунска, додатна и припремна настава.*

Школа која организује редовну полудневну наставу у две смене стара се да сви ученици равномерно похађају наставу у обе смене, смењујући се у једнаким временским интервалима, не дужим од једног месеца.*

Изузетно, уколико из објективних разлога школа из става 3. овог члана не може да обезбеди равномерну промену смена, наставу организује и без промене смена, у договору са Министарством, односно надлежном школском управом.*

За ученике којима је потребна помоћ у савладавању програма и учењу, школа организује допунску наставу.*

За ученике од* трећег** до осмог разреда са посебним способностима, склоностима и интересовањима за поједине предмете, школа организује додатну наставу.*

За ученике упућене на разредни и поправни испит, школа организује припремну наставу.*

Припремна настава се организује пре почетка испитног рока, у трајању од најмање пет радних дана са по два часа дневно за сваки предмет.*

За ученика коме је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа може да реализује индивидуалну наставу кроз програме подршке деци и ученицима са сметњама у развоју.*

Припрему ученика за полагање завршног испита школа може да организује током другог полугодишта осмог разреда, а дужна је да организује припрему ученика за полагање завршног испита десет дана пре полагања испита у трајању најмање два часа дневно из предмета који су обухваћени полагањем.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 92/2023

Члан 33.

Брисан је (види члан 6. Закона - 129/2021-8 и члан 54. Закона - 129/2021-9)

Разредна и предметна настава

Члан 34.*

За ученике првог циклуса организује се разредна настава, а за ученике другог циклуса предметна настава, а када постоје услови и заједничка настава више сродних предмета са интердисциплинарним садржајем, у складу са школским програмом.*

Изузетно, за ученике првог циклуса може да се организује предметна настава из страног језика и изборних програма, у складу са законом и планом и програмом наставе и учења.*

Изузетно, у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом, настава у другом циклусу може да се организује као разредна настава, у складу са школским програмом.*

За припаднике националне мањине предметна настава може да се организује из предмета српски језик као нематерњи и изборног програма језик националне мањине са елементима националне културе од првог разреда.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 35.

Школа је дужна да за ученике четвртог разреда организује часове предметне наставе ради упознавања ученика са предметним наставницима који ће реализовати наставу у петом разреду.

Часови предметне наставе из става 1. овог члана планирају се на основу * програма **наставе и учења*** за четврти разред основног образовања и васпитања, у сарадњи учитеља и одговарајућих наставника предметне наставе.

Часове предметне наставе за ученике четвртог разреда реализују сви наставници предметне наставе из става 1. овог члана, по два пута у току школске године, односно једанпут у току полугодишта.

Школа може, с истим циљем и на исти начин, да организује часове предметне наставе и за ученике од првог до трећег разреда.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Целодневна настава и продужени боравак

Члан 36.

Школа може да организује целодневну наставу и продужени боравак као посебне облике образовно-васпитног рада, уз сагласност Министарства.

У оквиру целодневне наставе и продуженог боравака обезбеђују се игра, културно-уметничке, спортске активности, учење, израда домаћих задатака и извршавање других обавеза ученика у безбедном окружењу под надзором наставника.

Ближе услове организовања целодневне наставе и продуженог боравака прописује министар.

Настава за ученике на кућном и болничком лечењу

Члан 37.

Школа може да организује образовно-васпитни рад као посебан облик рада за ученике на дужем кућном и болничком лечењу, уз сагласност Министарства.

За ученике који због већих здравствених проблема или хроничних болести не могу да похађају наставу дуже од три недеље, настава се организује у кућним условима, односно у здравственој установи.*

Родитељ, односно други законски заступник је дужан да о потреби организовања наставе за ученика на дужем кућном и болничком лечењу обавести школу.*

Начин организовања наставе за ученике на дужем кућном и болничком лечењу прописује министар.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Настава код куће*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 38.*

Родитељ, односно други законски заступник има право да свом детету омогући стицање основног образовања и васпитања код куће, уз обезбеђивање трошкова образовања и васпитања.*

Родитељ, односно други законски заступник је дужан да до краја наставне године писмено обавести школу у коју је ученик уписан о намери да за своје дете од следеће школске године организује наставу код куће.*

Школа из става 2. овог члана дужна је да организује полагање разредних испита из свих предмета у складу са планом и програмом наставе и учења.*

Основношколско образовање и васпитање код куће мора да обезбеди остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа.*

За ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом који стиче образовање код куће остваривањем ИОП-а 2, образовање и васпитање код куће обезбеђује остваривање прилагођених циљева и исхода.*

Школа води евиденцију о образовању и васпитању ученика код куће.*

Ближе услове за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновања наставе код куће, прописује министар.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Настава на даљину*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 38а*

Родитељ, односно други законски заступник може да се определи да његово дете основношколско образовање и васпитање стиче наставом на даљину.*

Родитељ, односно други законски заступник дужан је да поднесе писани захтев за организовање наставе на даљину школи у којој његово дете стиче основношколско образовање и васпитање до краја наставне године за следећу школску годину.*

Настава на даљину мора да обезбеди остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа.*

За ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом за кога је организована настава на даљину, а стиче основношколско образовање и васпитање остваривањем ИОП-а 2, настава на даљину обезбеђује остваривање прилагођених циљева и исхода.*

О образовању на даљину школа одлучује на основу расположивих средстава, потребних за овај вид образовања и васпитања.*

Школа води евиденцију о образовању и васпитању ученика који основношколско образовање и васпитање стиче наставом на даљину.*

Ближе услове за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновања наставе на даљину прописује министар.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Културне активности школе

Члан 39.

Културне активности школе остварују се на основу програма културних активности.

Културне активности обухватају: прославу дана школе, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, такмичења и смотре, посете установама културе, заједничке активности школе и јединице локалне самоуправе и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културном развоју окружења школе.

Прославе школских и државних празника, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања за ученике организују се у школи или у договору са јединицом локалне самоуправе у установама **из области културе и спорта***.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Програм школског спорта и спортско-рекреативних активности*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 40.

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру школског програма, реализује и програм школског спорта, којим су обухваћени сви ученици.

Школа је дужна да, у оквиру програма школског спорта, **у сарадњи*** са јединицом локалне самоуправе, организује недељу школског спорта најмање једном у току полугодишта.

Програм недеље школског спорта обухвата спортско-рекреативне активности свих ученика, као и културно-уметничке манифестације на тему из области физичког и здравственог васпитања, у складу са планом и програмом наставе и учења.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 41.

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, **програм спречавања дискриминације*** и програми превенције других облика ризичног понашања, као што су, нарочито, употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци и малолетничка делинквенција, саставни су део школског програма и остварују се у складу са Законом.

Програми из става 1. овог члана остварују се кроз различите наставне и слободне активности са ученицима, запосленима, родитељима, односно **другим законским заступницима*** у сарадњи са јединицом локалне самоуправе, у складу са утврђеним потребама.

У остваривање програма из става 1. овог члана укључују се и физичка и правна лица са територије јединице локалне самоуправе, установе у области културе и спорта, вршњачки посредници, као и лица обучена за превенцију и интервенцију у случају насиља, злостављања и занемаривања, **дискриминације*** и других облика ризичног понашања.

Листу лица обучених за превенцију и интервенцију у случају насиља, злостављања и занемаривања, **дискриминације*** и других облика ризичног понашања и листу школа које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу програма из става 1. овог члана, утврђује министар.

Ближе услове за утврђивање листа из става 4. овог члана прописује министар.

Листе из става 4. овог члана објављују се на званичној интернет страни Министарства.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Програм ваннаставних активности ученика*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 42.*

Ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и целисходног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа је дужна да реализује ваннаставне активности ученика у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.*

Школа посебну пажњу посвећује формирању музичке и драмске групе ученика, школског листа, фолклора и спортских секција.*

Школа је обавезна да за ученике, у оквиру својих капацитета, бесплатно организује спортске секције.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Професионална оријентација ученика

Члан 43.

Школа у сарадњи са установама за професионалну оријентацију помаже родитељима, односно **другим законским заступницима*** и ученицима у избору средње школе и занимања, према склоностима и способностима ученика и у том циљу прати њихов развој и информише их о карактеру и условима рада појединих занимања.

Ради праћења индивидуалних склоности ученика и пружања помоћи ученицима и њиховим родитељима, односно **другим законским заступницима*** у избору средње школе и занимања, школа формира тим за професионалну оријентацију, у чијем саставу су стручни сарадници и наставници.

Тим за професионалну оријентацију реализује програм професионалне оријентације за ученике седмог и осмог разреда.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Здравствена заштита ученика у школи

Члан 44.*

Школа сарађује са здравственим установама у спровођењу здравствене заштите ученика, у складу са законом.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Социјална заштита ученика у школи

Члан 45.

Школа у сарадњи са надлежним установама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма социјалне заштите.

Уколико је потребно школа организује прикупљање средстава за ове сврхе кроз акције школског спорта, волонтирања и других добротворних акција.

Заштита животне средине

Члан 46.

Заштита животне средине обухвата активности усмерене на развој еколошке свести, као и очување природних ресурса.

Очување природних ресурса из става 1. овог члана обухвата и упознавање са коришћењем и рационалном употребом тих ресурса у области енергетике.

Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине – локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља, односно **другог законског заступника*** и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и акција за заштиту животне средине у складу са законом.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Програм сарадње са локалном самоуправом

Члан 47.

Сарадња са локалном самоуправом реализује се на основу програма сарадње са локалном самоуправом, који чини део школског програма.

Школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе.

Програм сарадње са породицом

Члан 48.

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно **другим законским заступницима*** ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

Програмом сарадње са породицом, школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима, односно **другим законским заступницима*** деце и ученика, који обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне, и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитно-образовних утицаја.

Програм сарадње са породицом обухвата и организацију отвореног дана школе сваког месеца, када родитељи, односно **други законски заступници*** могу да присуствују образовно-васпитном раду.

Ради праћења успешности програма сарадње са породицом, школа, на крају сваког полугодишта, организује анкетирање родитеља, односно **других законских заступника***, у погледу њиховог задовољства програмом сарадње са породицом и у погледу њихових сугестија за наредно полугодиште.

Мишљење родитеља, односно **других законских заступника***, добијено као резултат анкетирања, узима се у обзир у поступку вредновања квалитета рада школе.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Излети, екскурзије и настава у природи

Члан 49.

Школа може да планира и организује излете, екскурзије и наставу у природи, на начин и под условима утврђеним * планом и програмом **наставе и учења***.

Програм излета, екскурзија и наставе у природи саставни је део школског програма и годишњег плана рада школе.

Школе које имају одговарајуће услове, као и установе које су специјализоване за остваривање квалитетних програма за децу и ученике у функцији активног слободног времена, са посебним усмерењем на спортско-рекреативне активности и које имају одговарајуће услове, могу да буду центри за реализацију наставе у природи, као и за реализацију активности ученика више школа (Центар дечјих одмаралишта, Пионирски град и друге одговарајуће установе намењене деци и ученицима).*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Школска библиотека

Члан 50.

Школска библиотека је место библиотечко-информационе, васпитно-образовне и културне активности школе.

У школској библиотеци прикупља се, обрађује и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко-информациона грађа (књиге, серијске публикације и др.) и извори.

Библиотека је дужна да у свом фонду прикупља уџбенике и друга наставна средства намењена ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и стручну литературу за наставнике и стручне сараднике.

Задатак школске библиотеке је да код ученика развија навике читања и коришћења библиотечких услуга, као и да ученике оспособљава да користе информације у свим облицима и на свим медијима и омогући им да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота.

Школа је дужна да има школску библиотеку, у складу са законом. Музичка и балетска школа има нототеку, а балетска школа и медијатеку.*

Програм рада школске библиотеке саставни је део школског програма.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Дечје и ученичке организације у школи

Члан 51.*

Школа може да има своје организације деце и ученика, а може да се повезује и са организацијама деце и ученика ван школе (организација горана, планинара, извиђача и сл.), у складу са законом.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Вођење летописа и представљање рада школе

Члан 52.*

Школа је дужна да води летопис за сваку школску годину.*

Летопис садржи податке о активностима школе и реализацији образовно-васпитног рада, као и друге податке од значаја за представљање школе.*

Школа летопис објављује на својој интернет страни до 1. октобра за претходну школску годину.*

Школа је дужна да има своју интернет страну.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Ученичке задруге

Члан 53.*

Школа може да оснује ученичку задругу ради развоја предузетничког духа, позитивног односа ученика према раду, повезивања наставе са светом рада, као и професионалне оријентације.*

Рад ученичке задруге уређује се статутом школе и правилима за рад задруге, у складу са законом.*

Школа може пружати услуге и продавати производе настале као резултат рада у ученичкој задрузи, као и уџбенике, прибор и опрему која је потребна за остваривање образовно-васпитног рада.*

Средства стечена радом ученичке задруге користе се за проширење материјалне основе рада ученичке задруге, екскурзије, исхрану ученика, награде члановима ученичке задруге и унапређивање образовно-васпитног рада у школи и у друге сврхе у складу са актима којима се уређује рад ученичке задруге.*

Ученичка задруга се уписује у регистар задруга сходном применом одредаба закона којим се уређује регистрација задруга.*

Садржину оснивачког акта, стицање и престанак статуса задругара, управљање и начин рада ученичке задруге, ближе уређује министар.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Образовање у иностранству

Члан 54.*

За децу грађана Републике Србије у иностранству може да се организује настава на српском језику по посебном програму, у складу са Законом.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

V. УЧЕНИЦИ

Упис

Члан 55.*

Јединица локалне самоуправе води евиденцију и обавештава школу и родитеље, односно друге законске заступнике, о деци која треба да се упишу у први разред основне школе најкасније до краја фебруара текуће године за наредну школску годину.*

Уписом у први разред дете стиче својство ученика.*

У први разред основне школе уписује се свако дете које до почетка школске године има најмање шест и по, а највише седам и по година.*

Изузетно, када је то у најбољем интересу детета, детету се може одложити упис за годину дана од стране школе, а на основу мишљења интерресорне комисије, које садржи доказе о потреби одлагања и предлог мера додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету у периоду до поласка у школу.*

Уз документацију потребну за упис, родитељ доставља и доказ о здравственом прегледу детета.*

Деца из осетљивих друштвених група могу да се упишу у школу, без доказа о пребивалишту родитеља и потребне документације, а са достављеним доказом о здравственом прегледу детета.*

Испитивање детета уписаног у школу врше психолог, односно педагог школе на матерњем језику детета, применом стандардних поступака и инструмената, препоручених од надлежног завода, односно овлашћене стручне организације. Ако не постоји могућност да се испитивање детета врши на матерњем језику, школа ангажује преводиоца на предлог националног савета националне мањине.*

Испитивање деце са моторичким и чулним сметњама врши се уз примену облика испитивања на који дете може оптимално да одговори.*

У поступку испитивања детета уписаног у школу, школа може да утврди потребу за доношењем индивидуалног образовног плана или потребу за пружањем додатне подршке у образовању. Ако додатна подршка захтева финансијска средства, школа упућује писани захтев оснивачу по прибављеном мишљењу интерресорне комисије.*

Дете старости од шест до шест и по година уписује се у први разред након провере спремности за полазак у школу. Школа је дужна да организује проверу спремности.*

Проверу спремности детета врши психолог, односно педагог школе применом стандардних поступака и инструмената, препоручених од надлежног завода, односно овлашћене стручне организације.*

У поступку провере спремности на основу мишљења психолога, односно педагога школа може да препоручи:*

1) упис детета у први разред;*

2) упис детета у школу након годину дана, уз похађање припремног предшколског програма.*

Родитељ, односно други законски заступник детета, коме је препоручен упис детета у школу након годину дана, може да поднесе захтев комисији школе за поновно утврђивање спремности за упис у школу у року од осам дана од дана добијања препоруке школе из става 12. овог члана. Комисију чине: психолог, педагог, наставник разредне наставе и педијатар детета.*

Комисија школе, применом стандардних поступака и инструмената, може да одобри упис детета или да потврди упис детета у школу након годину дана, о чему одлуку доноси у року од 15 дана од дана

пријема захтева из става 13. овог члана. Одлука комисије је коначна.*

Ако дете старије од седам и по година због болести или других разлога није уписано у први разред, може да се упише у први или одговарајући разред на основу претходне провере знања.*

Претходну проверу знања обавља тим састављен од наставника разредне наставе,* односно предметне наставе** педагога и психолога школе уважавајући стандарде постигнућа и ценећи најбољи интерес* ученика**.*

Школа је дужна да упише свако дете са подручја школе.*

Школа може да упише и дете са подручја друге школе, на захтев родитеља, у складу са просторним и кадровским могућностима школе.*

Родитељ, односно други законски заступник може да изабере школу у коју ће да упише дете подношењем захтева изабраној школи најкасније до 1. фебруара текуће календарске године у којој се врши упис.*

Школа је дужна да обавести родитеља, односно другог законског заступника о одлуци по његовом захтеву за упис детета ван подручја школе до 30. априла текуће календарске године у којој се врши упис, након сагледавања расположивих капацитета, а у складу са просторним, кадровским и финансијским могућностима школе.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 129/2021

Упис у школу за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 56.

У школу за образовање ученика са сметњама у развоју, дете, односно ученик уписује се на основу мишљења интерресорне комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке, уз сагласност родитеља, односно **другог законског заступника***.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Упис у музичку, односно балетску школу

Члан 57.

У основну музичку, односно основну балетску школу може да се упише дете и ученик основне и средње школе који положи пријемни испит за

утврђивање музичке, односно балетске способности, **у складу са планом и програмом наставе и учења основног музичког образовања и васпитања и планом и програмом наставе и учења основног балетског образовања и васпитања.***

Ученик који није завршио први циклус основне музичке, односно основне балетске школе може да се упише у други циклус након положеног испита за проверу знања.

Ученик основне музичке или основне балетске школе може да настави стицање музичког, односно балетског образовања и васпитања по јединственом школском програму за таленте, ако се утврди да има изузетне, **односно посебне**** музичке, односно балетске способности.

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 129/2021

Одговорност за упис и редовно похађање наставе

Члан 58.*

Родитељ, односно други законски заступник одговоран је за упис детета у школу, за редовно похађање наставе и обављање других школских обавеза.*

Школа је дужна да обавести родитеља, односно другог законског заступника и јединицу локалне самоуправе о детету које није уписано у први разред, најкасније 15 дана пре почетка школске године.*

Школа је дужна да обавести родитеља, односно другог законског заступника о ученику који нередовно похађа или је престао да похађа наставу, најкасније два дана од дана престанка похађања наставе.*

Ако родитељ, односно други законски заступник по пријему обавештења из става 3. овог члана не обезбеди да у року од три дана ученик настави редовно да похађа наставу* или** не обавести школу о разлозима изостајања ученика, школа одмах обавештава јединицу локалне самоуправе и надлежну установу социјалне заштите.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 129/2021

Време проведено у школи*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 59.*

Време проведено у школи изражено је у сатима и обухвата часове обавезних предмета, изборних програма и време проведено у активностима, прописане законом и планом и програмом наставе и учења, које су садржане у школском програму и у функцији су развоја способности, интересовања и креативности ученика.*

Ученик у првом циклусу има обавезне предмете, изборне програме и активности до 20 сати недељно.*

Ученик у другом циклусу има обавезне предмете, изборне програме и активности до 25 сати недељно.*

Ученик у првом циклусу који стиче основно образовање и васпитање на језику националне мањине има обавезне предмете, изборне програме и активности до 22 сата недељно, а у другом циклусу до 27 сати недељно.*

У недељни број сати из ст. 2–4. овог члана не урачунава се трајање часова допунске и додатне наставе.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Распоред и трајање часа*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 59а*

Школа у складу са планом и програмом наставе и учења врши распоред обавезних предмета, изборних програма и активности, односно утврђује распоред часова*, укључујући и часове додатне и допунске наставе и час одељењског старешине.**

Школа која организује редовну полудневну наставу у две смене стара се да сви часови из става 1. овог члана буду утврђени распоредом часова у оквиру смене коју ученици похађају.**

Распоред часова може да се мења у току наставне године.*

Час наставе траје 45 минута.*

Изузетно, час наставе може да траје дуже или краће од 45 минута, у складу са планом и програмом наставе и учења.*

Трајање часа наставе може се прилагодити посебним условима у којима се остварује образовно-васпитни рад у одређеном временском периоду, уз сагласност Министарства.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 92/2023

Оцењивање

Члан 60.*

Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања прописаних исхода и стандарда постигнућа и ангажовања ученика у току савладавања програма обавезних предмета.*

Наставник је дужан да редовно оцењује ученике у складу са законом.*

Праћење развоја, напредовања и постигнућа ученика обавља се формативним и сумативним оцењивањем.*

Ученик коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању оцењује се на основу ангажовања и степена остварености циљева и стандарда постигнућа у току савладавања ИОП-а 1, и то на начин који узима у обзир његове језичке, моторичке и чулне могућности.*

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, у складу са ИОП-ом 2.*

Ученик са изузетним*, односно посебним** способностима који стиче образовање и васпитање на прилагођен и обогаћен начин, применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу праћења остваривања прописаних исхода и стандарда постигнућа и ангажовања.*

Ученику се не може умањити оцена из обавезног предмета због непримереног понашања.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 129/2021

Успех ученика и оцена

Члан 61.*

Ученик се оцењује из обавезног предмета, изборног програма и активности и из владања, описном и бројчаном оценом, у складу са законом.*

Оцена је јавна и саопштава се ученику са образложењем.*

У првом разреду основног образовања и васпитања ученик се из обавезног предмета, изборних програма и активности оцењује описном оценом.*

Од другог до осмог разреда ученик се из обавезног предмета, изборних програма и активности оцењује описно и бројчано.*

Бројчана оцена из обавезног предмета је: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1). Оцена недовољан (1) је непрелазна.*

Успех ученика из изборних програма и активности оцењује се описно и то: истиче се, добар и задовољава, осим из изборног програма други страни језик који се оцењује бројчано и то бројчаном оценом из става 5. овог члана.*

Ученик се оцењује најмање четири пута у полугодишту, а ако је недељни фонд часова обавезног предмета, изборног програма и активности један час најмање два пута у полугодишту.*

Закључна оцена из обавезног предмета утврђује се на крају првог и другог полугодишта.*

Закључна оцена из обавезног предмета за ученика првог разреда је описна и исказује се као напредовање ученика у остваривању исхода, ангажовање и препорука.*

У првом разреду закључне оцене из обавезних предмета и из изборних програма и активности уносе се у ђачку књижицу и ученик прелази у наредни разред.*

Закључна оцена из обавезног предмета за ученика од другог до осмог разреда је бројчана.*

Закључна оцена из изборних програма и активности је описна и то: истиче се, добар и задовољава и не утиче на општи успех ученика, осим из изборног програма други страни језик који се оцењује бројчано и закључна оцена утиче на општи успех ученика.*

На основу праћења и вредновања током наставне године закључну оцену из обавезног предмета, изборног програма и активности утврђује одељењско веће које чине наставници који предају ученику на предлог наставника, а оцену из владања на предлог одељењског старешине.*

У поступку предлагања закључне оцене наставник разредне наставе, односно предметни наставник узима у обзир целокупно залагање и постигнућа ученика у току образовно-васпитног рада и то: успех ученика постигнут на такмичењима, награде, похвале и дипломе, наступе на културним и спортским манифестацијама у школи и ван школе, радове ученика објављене у школском листу и другим листовима и часописима, радове на изложбама, конкурсима и сл.*

Ученику који није оцењен најмање четири пута из обавезног предмета и изборног програма други страни језик у току полугодишта, односно најмање два пута у току полугодишта уколико је недељни фонд обавезног предмета, изборног програма и активности један час, не може да се утврди закључна оцена.*

Ученика који редовно похађа наставу и извршава школске обавезе, а нема прописани број оцена у полугодишту, наставник је дужан да оцени на посебно организованом часу у току трајања полугодишта уз присуство одељењског старешине, педагога или психолога.*

Ако наставник из било којих разлога није у могућности да организује час из става 16. овог члана, школа је дужна да обезбеди одговарајућу стручну замену.*

Одељењски старешина је у обавези да редовно прати оцењивање ученика и указује наставницима на број прописаних оцена које ученик треба да има у полугодишту ради утврђивања закључне оцене.*

Када обавезни предмет садржи модуле, закључна оцена се изводи на основу позитивних оцена свих модула у оквиру предмета.*

*Службени гласник РС, број 10/2019

Општи успех ученика

Члан 62.

Општи успех ученика од другог до осмог разреда утврђује се на крају првог и другог полугодишта на основу аритметичке средине закључних прелазних бројчаних оцена из обавезних предмета и из изборног програма други страни језик, као и оцене из владања почев од** другог*** разреда.**

Општи успех ученика упућених на разредни, односно поправни испит утврђује се након обављеног разредног, односно поправног испита, а најкасније до 31. августа текуће школске године.***

Општи успех ученика је: одличан, врло добар, добар, довољан и недовољан*.

Ученик је постигао општи успех:

- 1) одличан – ако има средњу оцену најмање 4,50;
- 2) врло добар – ако има средњу оцену од 3,50 закључно са 4,49;
- 3) добар – ако има средњу оцену од 2,50 закључно са 3,49;
- 4) довољан успех – ако има средњу оцену до 2,49.

Ученик није са успехом завршио разред, односно има недовољан успех уколико има више од две недовољне оцене, осим оцене из владања или није положио поправни испит, осим ученика другог и трећег разреда основне школе који се преводи у наредни разред, у складу са Законом.**

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 10/2019

***Службени гласник РС, број 92/2023

Оцењивање владања ученика

Члан 63.

Владање ученика у првом разреду основног образовања и васпитања оцењује се описно у току и на крају полугодишта.***

Закључна оцена из владања ученика из става 1. овог члана јесте: примерно; врло добро; добро; задовољавајуће и незадовољавајуће и не утиче на општи успех ученика.

Владање ученика од другог до осмог разреда основног образовања и васпитања оцењује се бројчано у току и на крају полугодишта.***

Оцена из владања из става 3. овог члана јесте бројчана, и то: примерно (5), врло добро (4), добро (3), задовољавајуће (2) и незадовољавајуће (1), и утиче на општи успех ученика.***

Приликом оцењивања владања сагледава се понашање ученика у целини, имајући при том у виду и ангажовање ученика у активностима изван наставе у складу са школским програмом (слободне активности, ученичка задруга, заштита животне средине, заштита од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања, културна активност школе).

На оцену из владања не утичу оцене из **обавезног*** предмета, **изборних програма и активности.****

Закључну оцену из владања на предлог одељењског старешине утврђује одељењско веће.

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 10/2019

***Службени гласник РС, број 92/2023

Додатна подршка у образовању и васпитању

Члан 64.*

Детету и ученику коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана.*

Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање.*

За остваривање додатне подршке у образовању и васпитању, директор школе, наставник, стручни сарадник, васпитач, педагошки асистент и родитељ, односно други законски заступник може да добије посебну стручну помоћ у погледу спровођења инклузивног образовања и васпитања.*

Ради остваривања додатне подршке у образовању и васпитању, школа остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, као и са школом за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, односно школом која има одељење за ученике са сметњама у развоју, другим организацијама, установама и институцијама на локалном и ширем нивоу.*

Школа је у обавези да успостави сарадњу са другом школом у којој ученик који остварује право на додатну подршку наставља стицање образовања, а у циљу остваривања континуитета додатне подршке.*

Посебну стручну помоћ из става 3. овог члана могу да пружају лица компетентна у области инклузивног образовања и васпитања и школе које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу инклузивног образовања и васпитања.*

Листе лица и школа из става 6. овог члана утврђује министар.*

Листе из става 7. овог члана објављују се на званичној интернет страни Министарства.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Ослобађање од наставе

Члан 65.*

Ученик може бити привремено или за одређену школску годину ослобођен од практичног дела наставе физичког и здравственог васпитања у целини или делимично.*

Директор доноси одлуку о ослобађању ученика од практичног дела наставе физичког и здравственог васпитања на основу предлога изабраног лекара.*

Ученик који је ослобођен практичног дела наставе физичког и здравственог васпитања оцењује се на основу теоријских знања, у складу са програмом предмета.*

Изузетно, ученик може да буде ослобођен наставе страног језика за одређену школску годину и одређени разред на основу одговарајућег уверења о положеном испиту из страног језика издатом од стране школе, у складу са чланом 73. овог закона.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Похваљивање и награђивање ученика

Члан 66.

Ученик који се истиче у учењу и владању похваљује се или награђује.

Општим актом школе одређују се услови и начин за додељивање похвала и награда, као и за избор ученика генерације.

У току школовања ученику се додељује диплома или награда за изузетан општи успех, односно диплома за изузетан успех из појединих наставних предмета и изузетног постигнућа у било којој области рада школе.

Врсте диплома, односно награда и ближе услове за њихово додељивање прописује министар.

Брже напредовање ученика

Члан 67.

Ученик који се истиче знањем и способностима може да заврши школу у року краћем од осам година.

У току једне школске године ученик може да заврши два разреда.

Наставничко веће утврђује испуњеност услова за брже напредовање ученика.

Услове и поступак напредовања ученика прописује министар.

Ученички парламент

Члан 68.

За ученике седмог и осмог разреда организује се ученички парламент, у складу са Законом.

Ученички парламент на крају сваке школске године доставља извештај о свом раду школском одбору и савету родитеља школе.

Превоз и исхрана

Члан 69.

Ученик који је настањен на удаљености већој од четири километра од седишта школе има право на бесплатан превоз.

Ученик има право на бесплатан превоз и у случају када похађа школу на територији друге јединице локалне самоуправе, ако је та школа на удаљености већој од четири километра и најближа је месту пребивалишта ученика.*

Ученик коме је на основу захтева родитеља, односно **другог законског заступника*** омогућено да похађа школу ван подручја коме припада има право на бесплатан превоз само у оквиру школског подручја у којем има пребивалиште.

Ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом има право на бесплатан превоз без обзира на удаљеност његовог пребивалишта од школе.

Школа у оквиру школског објекта, у сарадњи са саветом родитеља школе, организује исхрану за ученике.

Школа у договору са јединицом локалне самоуправе и донаторима може да обезбеди за све ученике бесплатну исхрану у целини или делимично.

Ближе услове за организовање, остваривање и праћење исхране ученика у основној школи прописује министар и министар надлежан за послове здравља.*

Средства за виши квалитет образовања, која школа остварује по основу учешћа родитеља, односно **другог законског заступника***, јединице локалне самоуправе, донатора, спонзора, проширене делатности и ученичке задруге, дужна је приоритетно да користи за исхрану и помоћ ученика.

*Службени гласник РС, број 101/2017

VI. ИСПИТИ

Врсте

Члан 70.

Успех ученика оцењује се и на испиту.

У школи се полажу поправни, разредни, завршни испит, испит из страног језика и други испити.

Испити из става 2. овог члана, осим завршног испита, полажу се пред испитном комисијом од три члана од којих су најмање два стручна за предмет.

Испитну комисију образује директор школе.

Ако школа нема потребан број стручних лица за одговарајући предмет ангажује се стручно лице из друге школе.

Ученик основне музичке, односно балетске школе полаже: пријемни испит за утврђивање музичке, односно балетске способности, контролни, годишњи, разредни и поправни испит, у складу са * планом и програмом **наставе и учења** *.

Начин и време полагања разредних, поправних испита, испита из страног језика и других испита уређује се општим актом школе.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Разредни испит

Члан 71.*

Разредни испит полаже ученик који није оцењен из једног или више предмета, изборног програма или активности.*

Ученик може бити неоцењен из обавезног предмета, изборног програма и активности уколико није похађао наставу више од трећине укупног годишњег броја часова тог обавезног предмета, изборног програма и активности и уколико се оцењивањем утврди да није достигао образовне стандарде на основном нивоу.*

Ученик који на разредном испиту добије једну или две недовољне оцене, као и ученик који није приступио полагању разредног испита из једног или два обавезна предмета, изборног програма и активности полаже поправни испит.*

Ученик који на разредном испиту добије недовољну оцену из више од два обавезна предмета, укључујући и изборни програм други страни језик, или који не приступи полагању разредног испита из више од два обавезна предмета, изборног програма и активности, понавља разред, у складу са законом.*

*Службени гласник РС, број 10/2019

Поправни испит

Члан 72.*

Поправни испит полаже ученик од четвртог до осмог разреда који на крају другог полугодишта има до две недовољне закључне бројчане оцене из обавезних предмета или из једног обавезног предмета и изборног програма други страни језик.*

Поправни испит полаже и ученик од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања који на крају другог полугодишта има до две недовољне закључне бројчане оцене.*

Ученик од четвртог до седмог разреда и ученик од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и

васпитања полаже поправни испит у августовском испитном року, а ученик осмог, односно завршног разреда у јунском и августовском испитном року.*

Ученик који полаже поправни испит обавезан је да похађа припремну наставу, коју је школа дужна да организује непосредно пре полагања поправног испита.*

Ученик који положи поправни испит завршава разред.*

Ученик од четвртог до седмог разреда и ученик од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања који на крају другог полугодишта има више од две недовољне закључне бројчане оцене и ученик који не положи поправни испит или не приступи полагању поправног испита понавља разред, у складу са законом.*

Ученик осмог, односно завршног разреда који има више од две недовољне закључне бројчане оцене или не положи поправни испит не понавља разред, већ завршава започето образовање и васпитање у истој школи полагањем испита из обавезног предмета, односно изборног програма други страни језик из којег има недовољну оцену, у складу са законом.*

Ученик осмог разреда основног образовања и васпитања који положи поправни испит, стиче право да полаже завршни испит у основном образовању и васпитању у прописаним роковима.*

*Службени гласник РС, број 10/2019

Испит из страног језика

Члан 73.*

Ученик може да полаже испит из страног језика који није изучавао у школи.*

Испит из става 1. овог члана полаже се по прописаном програму наставе и учења за одређени разред.*

Школа издаје ученику уверење о положеном испиту.*

Испит из страног језика може да се полаже и у другој школи, која остварује програм тог језика.*

Изузетно, ученику може да се призна уверење о положеном испиту из страног језика као доказ о савладаности програма страног језика за одређени разред, ако је то у најбољем интересу ученика, уколико је ученик наставио стицање основношколског образовања у другој школи, у којој се изучава други страни језик у односу на школу у којој је претходно стицао основношколско образовање и васпитање.*

Оцена о положеном испиту из страног језика уноси се у прописану евиденцију.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

Завршни испит

Члан 74.*

Након завршеног осмог разреда ученик полаже завршни испит писаним путем – решавањем тестова.*

Завршни испит ученик осмог разреда полаже на језику на којем је остваривао образовно-васпитни рад.**

Изузетно, завршни испит ученик осмог разреда, на захтев родитеља, може да полаже на другом језику ако је то у најбољем интересу ученика.**

Програмом завршног испита одређују се наставни предмети из којих ученик полаже завршни испит.*

Прилагођавање завршног испита за ученике којима је потребна додатна подршка врши се у складу са врстом потребне додатне подршке.*

Полагањем завршног испита ученик стиче право на упис у средњу школу, у складу са Законом и законом који уређује област средњег образовања и васпитања.*

Регуларност завршног испита обезбеђује директор.*

Резултати завршног испита служе школи за утврђивање квалитета рада наставника и школе, ослонац су за развојно планирање и унапређивање свеукупног рада школе и служе Министарству за процену стања и напретка образовања у Републици Србији.*

На основу резултата завршног испита не врши се рангирање школа, али успешне школе које покажу изузетну педагошку вредност могу да се награде, а неуспешне се упозоравају на потребу унапређивања свог рада.*

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 129/2021

VII. ВРЕДНОВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Вредновање квалитета рада школе

Члан 75.

Вредновање квалитета рада школе остварује се као самовредновање и спољашње вредновање квалитета.

Самовредновање и спољашње вредновање врши се у складу са Законом.

На основу резултата вредновања квалитета рада, школа сачињава план за унапређивање квалитета рада у областима дефинисаним стандардима квалитета рада установа.

План за унапређивање квалитета рада саставни је део развојног плана школе.

Државно* испитивање

*Службени гласник РС, број 101/2017

Члан 76.

Оствареност стандарда постигнућа ученика у току основног образовања и васпитања проверава се и **државним*** испитивањем на узорку школа и ученика.

Ученик је дужан да учествује у **државном*** испитивању.

Директор је дужан да обезбеди услове за испитивање и регуларност испитивања.

Резултати **државног*** испитивања не утичу на оцене, односно на општи успех ученика.

Ближе услове за спровођење **државног*** испитивања утврђује министар.

Резултати **државног*** испитивања служе за процену стања и напретка образовања у Републици Србији и користе их Министарство, јединица локалне самоуправе, образовне и научне установе и грађани, у складу са законом.

Школа резултате користи за унапређивање свог развојног плана, школског програма, плана стручног усавшавања и напредовања наставника.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Међународно испитивање

Члан 77.

Школа учествује у међународним испитивањима на основу међународних уговора, уз сагласност Министарства.

Резултати међународних испитивања користе се за процену стања и напретка образовања у Републици Србији.

VIII. ШТРАЈК ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 78.

Запослени у школи остварују право на штрајк у складу са Законом, овим законом и законом којим се уређује штрајк.

Штрајкачки одбор и запослени који учествују у штрајку дужни су да штрајк организују и воде на начин којим се не угрожава безбедност запослених и ученика, имовине и омогућава наставак рада по окончању штрајка.

Члан 79.

Наставници, односно стручни сарадници у школи остварују право на штрајк, под условом да обезбеде минимум процеса рада школе, у остваривању права грађана од општег интереса у основном образовању и васпитању.

Минимум процеса рада за наставника је извођење наставе у трајању од 30 минута по часу у оквиру дневног распореда и обављање испита, а за стручног сарадника **и наставника у продуженом боравку*** 20 часова рада недељно.

Ако наставници, односно стручни сарадници школе учествују у штрајку не обезбеђујући минимум процеса рада из става 2. овог члана, директор школе покреће дисциплински поступак.

Наставнику, односно стручном сараднику за повреду обавезе из става 2. овог члана изриче се мера престанка радног односа.

Директор школе за време штрајка организованог противно одредби става 2. овог члана, дужан је да обезбеди остваривање наставе и обављање испита док траје штрајк.

*Службени гласник РС, број 101/2017

IX. ЕВИДЕНЦИЈА И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

Врсте евиденција

Члан 80.

Школа води евиденцију о:

- 1) ученику, односно детету;
- 2) успеху ученика;
- 3) испитима;
- 4) образовно-васпитном раду;
- 5) запосленом.

Евиденција о ученику

Члан 81.

Евиденцију о ученику чине подаци којима се одређује његов идентитет (лични подаци), **јединствен образовни број (у даљем тексту: ЈОБ),**** образовни, социјални и здравствени статус, као и подаци о препорученој и пруженој додатној образовној, здравственој и социјалној подршци.

Лични подаци о ученику, односно детету су: име и презиме ученика, јединствени матични број грађана, пол, датум рођења, место, општина и држава рођења, адреса, место, општина и држава становања, контакт телефон, матични број ученика, национална припадност и држављанство.

Изјашњење о националној припадности није обавезно.

Лични подаци о родитељу, односно **другом законском заступнику*** или хранитељу ученика, односно детета су: име и презиме, јединствени матични број грађана, пол, датум рођења, место, општина и држава рођења, адреса, место, општина и држава становања, контакт телефон, односно адреса електронске поште.

ЈОБ представља индивидуалну и непоновљиву ознаку која се састоји од 16 карактера и додељује се ученику, у складу са Законом.***

Податак о ЈОБ-у уноси се у евиденцију коју установа води у штампаном и/или електронском облику, као и обрасце јавних исправа које издаје у складу са Законом и овим законом.***

Подаци којима се одређује образовни статус ученика јесу: подаци о врсти школе и трајању образовања и васпитања, језику на којем се изводи образовно-васпитни рад, организацији образовно-васпитног рада, обавезним предметима и изборним програмима и активностима, страним језицима, подаци о индивидуалном образовном плану, допунској и додатној настави, целодневној настави и продуженом боравку, ваннаставним активностима за које се определио и другим областима школског програма у којима учествује, учешћу на такмичењима, изостанцима, изреченим васпитним и васпитно-дисциплинским мерама, учешћу у раду органа школе и опредељењу за наставак образовања.**

Подаци којима се одређује социјални статус ученика, односно детета, родитеља, односно **другог законског заступника*** или хранитеља су: подаци о условима становања (становање у стану, кући, породичној кући, подстанарству, дому, да ли ученик има своју собу и другим облицима становања), удаљености домаћинства од школе; стању породице (број чланова породичног домаћинства, да ли су родитељи живи, да ли један или оба родитеља живе у иностранству, брачни статус родитеља, односно **другог законског заступника*** или хранитеља, њихов образовни ниво и запослење), као и податак о примању новчане социјалне помоћи и да ли породица може да обезбеди ужину, књиге и прибор за учење.

Податак којим се одређује здравствени статус ученика, односно детета је податак о томе да ли је ученик обухваћен примарном здравственом заштитом.

Подаци о препорученој и пруженој додатној образовној, здравственој и социјалној подршци су подаци које доставља интерресорна комисија која врши процену потреба и подаци о њиховој остварености.

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 10/2019

***Службени гласник РС, број 129/2021

Евиденција о успеху ученика

Члан 82.

Евиденцију о успеху ученика чине подаци којима се утврђује постигнут успех ученика у учењу и владању и то: оцене у току класификационог периода, закључне оцене из наставних предмета, **изборних програма и активности*** и владања на крају првог и другог полугодишта, оцене постигнуте на испитима, закључне оцене на крају школске године, издатим ђачким књижицама, сведочанствима, дипломама, као и посебним дипломама за изузетан успех, наградама и похвалама.

*Службени гласник РС, број 10/2019

Евиденција о испитима

Члан 83.

Евиденцију о испитима чине подаци о разредним, поправним, контролним и годишњим испитима, о завршном испиту у основном образовању и васпитању и другим испитима у складу са законом.

Евиденција о образовно-васпитном раду

Члан 84.

Евиденцију о образовно-васпитном раду чине подаци о: подели предмета, **изборних програма и активности**** на наставнике и распореду часова наставе и осталих облика образовно-васпитног рада, уџбеницима и другим наставним средствима, распореду писмених радова, контролним вежбама, подаци о остваривању школског програма, сарадњи са родитељима, односно **другим законским заступницима*** и јединицом локалне самоуправе и осталим облицима образовно-васпитног рада, у складу са Законом.

*Службени гласник РС, број 101/2017

**Службени гласник РС, број 10/2019

Евиденција о запосленима

Члан 85.

Евиденцију о запосленима чине следећи подаци: име и презиме, јединствени матични број грађана, пол, датум рођења, место, општина и држава рођења, адреса, место, општина и држава становања, контакт телефон, адреса

електронске поште, ниво и врста образовања, подаци о стручном усавршавању и стеченим звањима, подаци о држављанству, способности за рад са децом и ученицима и провери психофизичких способности, податак о познавању језика националне мањине, податак о врсти и трајању радног односа и ангажовања, истовременим ангажовањима у другим установама, изреченим дисциплинским мерама, подаци о стручном испиту и лиценци, подаци о задужењима и фонду часова наставника, васпитача и стручних сарадника, плати и учешћу у раду органа школе, а у сврху остваривања образовно-васпитног рада, у складу са Законом.

Начин прикупљања података за евиденцију

Члан 86.

Подаци за евиденцију прикупљају се на основу документације издате од стране надлежних органа, као и документације коју достављају родитељи, односно **други законски заступници*** и изјаве родитеља, односно **других законских заступника***.

Подаци за евиденцију обрађују се у складу са законом.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Вођење евиденције

Члан 87.

Прикупљени подаци чине основ за вођење евиденције.

У школи може да се води евиденција електронски, у оквиру јединственог информационог система просвете и на обрасцима, у складу са Законом.*

Врсту, назив, садржај и изглед образаца евиденција и јавних исправа и начин њиховог вођења, попуњавања и издавања, прописује министар, у складу са Законом и овим законом.*

Евиденција се води на српском језику, ћириличким писмом и латиничким писмом у складу са законом.

Када се образовно-васпитни рад остварује и на језику националне мањине, евиденција се води и на језику и писму те националне мањине.

Школа која остварује припремни предшколски програм води евиденцију у складу са законом којим се уређује предшколско васпитање и образовање.

*Службени гласник РС, број 10/2019

Обрада података

Члан 88.

Податке у евиденцијама прикупља школа.

Директор школе се стара и одговоран је за благовремен и тачан унос података и одржавање ажурности евиденција и безбедност података, без обзира на начин њиховог вођења.

Рокови чувања података у евиденцији

Члан 89.

Лични подаци из евиденције о ученицима и подаци из евиденције о успеху ученика који се односе на закључне оцене на крају школске године и резултати на завршном испиту чувају се трајно.

Сви остали подаци из чл. 81. до 84. овог закона чувају се десет година.

Подаци из евиденције о запосленима чувају се десет година.

Јавне исправе

Члан 90.

На основу података унетих у евиденцију школа издаје јавне исправе.

Јавне исправе, у смислу овог закона, јесу:

- 1) ђачка књижица;
- 2) преводница;
- 3) сведочанство о завршеном разреду првог циклуса за ученике који одлазе у иностранство и за одрасле;
- 4) сведочанство о сваком завршеном разреду другог циклуса;
- 5) уверење о положеном испиту из страног језика;
- 6) сведочанство о завршеном основном образовању и васпитању;
- 7) уверење о обављеном завршном испиту.

Школа уписаном ученику, на почетку школске године, издаје ђачку књижицу, а приликом исписивања – преводницу.

Ученик прелази из једне у другу школу на основу преводнице.*

Школа ученику приликом исписивања издаје преводницу.*

Преводница се издаје у року од седам дана од дана пријема обавештења о упису ученика у другу школу, а школа у коју ученик прелази, у року од седам дана обавештава школу из које се ученик исписао да је примила преводницу.

Школа која остварује припремни предшколски програм издаје јавну исправу, у складу са законом којим се уређује предшколско васпитање и образовање.

Јавна исправа издаје се на српском језику ћириличким писмом, латиничким писмом у складу са Законом, а када се образовно-васпитни рад изводи на

језику националне мањине, јавна исправа издаје се и на језику и писму те националне мањине.

Садржај образаца јавних исправа прописује министар и одобрава њихово издавање.

*Службени гласник РС, број 101/2017

Дупликат јавне исправе

Члан 91.

Школа издаје дупликат јавне исправе на прописаном обрасцу, после оглашавања оригинала јавне исправе неважећим у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Школа издаје уверење о чињеницама о којима води евиденцију, у недостатку прописаног обрасца, у складу са законом.

Члан 92.

Ученику који није стекао основно образовање и васпитање, а престала му је обавеза похађања наставе и ученику који одлази у иностранство издаје се сведочанство о последњем завршеном разреду.

Печат

Члан 93.

Веродостојност јавне исправе школа оверава печатом, у складу са законом. Статутом школе одређује се лице одговорно за употребу и чување печата.

Утврђивање стеченог образовања и васпитања у недостатку евиденције

Члан 94.

Лице које нема јавну исправу о завршеном основном образовању и васпитању, односно архивска грађа је уништена или нестала, може да поднесе захтев надлежном суду, ради утврђивања стеченог образовања и васпитања.

Захтев садржи доказе на основу којих може да се утврди да је лице стекло основно образовање и васпитање и потврду да је евиденција, односно архивска грађа уништена или нестала.

Потврду да је архивска грађа уништена или нестала издаје школа у којој је лице стекло образовање и васпитање или друга установа која је преузела евиденцију, односно архивску грађу. Ако таква установа не постоји, потврду издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Члан 95.

Решење о утврђивању стеченог основног образовања и васпитања доноси надлежни суд у ванпарничном поступку, у складу са законом.

Решење којим се утврђује стечено основно образовање и васпитање замењује сведочанство о завршеном основном образовању и васпитању.

Признавање страних школских исправа*

*Службени гласник РС, број 129/2021

Члан 95а*

Страни држављанин и лице без држављанства има право да захтева признавање стране школске исправе, ако за то има правни интерес.*

Страну школску исправу признаје ENIC/NARIC центар, у складу са Законом којим се уређује национални оквир квалификација Републике Србије.*

*Службени гласник РС, број 129/2021

Х. ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНИХ ШКОЛСКИХ ИСПРАВА

Чл. 96-99.

Престали су да важе (види члан 53. Закона - 27/2018-3)

ХІ. ФИНАНСИРАЊЕ

Члан 100.

Средства за финансирање делатности јавне школе обезбеђују се у складу са Законом.

Средства за обављање делатности приватне школе обезбеђује оснивач.

ХІІ. ОДРЕДБЕ ОВОГ ЗАКОНА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ И НА ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ

Члан 101.

Права ученика на стицање основног образовања и васпитања из члана 2. став 2, члана 4. став 2, чл. 9–12, члана 15. став 2, чл. 21–23, члана 31. ст. 1, 3. и 4, члана 32. ст. 1. и 4–8, члана 34. став 1, чл. 41, 43, 45, 47, 50, члана 59. став 8, чл. 60, 61, 64, 66, 69-74, чл. 76, 80–83. и чл. 90. и 91. односе се и на права одраслих на стицање основног образовања, ако посебним законом није друкчије уређено.

ХІІІ. ПОВЕРАВАЊЕ ПОСЛОВА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ АУТОНОМНОЈ ПОКРАЈИНИ

Члан 102.

Послови утврђени **чланом 12. став 4.*** (остваривање образовно-васпитног рада на језику и писму националне мањине, односно двојезично и за мање од 15 ученика уписаних у први разред), чланом 96. став 4. (признавање стране школске исправе), чланом 97. ст. 4. и 5. (поступак признавања стране школске исправе) и члана 99. став 4. (вођење евиденције и чување

документације о признавању стране школске исправе) овог закона, поверавају се аутономној покрајини.

*Службени гласник РС, број 101/2017

XIV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 103.

Новчаном казном од 100.000,00 до 1.000.000,00 динара казниће се за прекршај школа ако:

- 1) обави испит супротно одредбама овог закона (чл. 70–74);
- 2) не води прописану евиденцију или евиденцију води супротно одредбама овог закона (чл. 80–89);
- 3) изда јавну исправу супротно одредбама овог закона (чл. 90–93).

Новчаном казном од **25.000,00*** до 100.000,00 динара за прекршај из става 1. овог члана казниће се и директор, односно одговорно лице школе.

*Службени гласник РС, број 101/2017

XV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Усклађивање организације и аката школе

Члан 104.

Школа ће ускладити своју организацију и опште акте са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Одредбе из члана 31. овог закона примењују се сукцесивно почев од школске 2024/2025. године приликом формирања одељења првог разреда.*

*Службени гласник РС, број 92/2023

Члан 104а

Брисан је (види члан 8. Закона - 92/2023-340)

Рок за доношење подзаконских аката

Члан 105.

Брисан је ранији став 1. (види члан 9. Закона - 92/2023-340)

Министар ће донети подзаконске акте на основу овлашћења из овог закона у року од две године од дана почетка примене овог закона.

Подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона примењиваће се, ако нису у супротности са овим законом, до доношења подзаконских аката на основу овог закона.

Престанак важења закона

Члан 106.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о основној школи („Службени гласник РС”, бр. 50/92, 53/93 – др. закон, 67/93 – др. закон, 48/94 – др. закон, 66/94 – УС, 22/02, 62/03 – др. закон, 64/03 – испр. др. закона, 58/04, 62/04, 79/05, 101/05 – др. закон и 72/09 – др. закон).

Ступање закона на снагу

Члан 107.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се почев од школске 2013/2014. године.

ОДРЕДБЕ КОЈЕ НИСУ УНЕТЕ У "ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ" ЗАКОНА

*Закон о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању:
"Службени гласник РС", број 101/2017-11*

Члан 66.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1. овог члана примењују се прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 67.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

*Закон о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању:
"Службени гласник РС", број 10/2019-3*

Члан 11.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1. овог члана примењују се прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 12.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

*Закон о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању:
"Службени гласник РС", број 92/2023-340*

Члан 10.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.